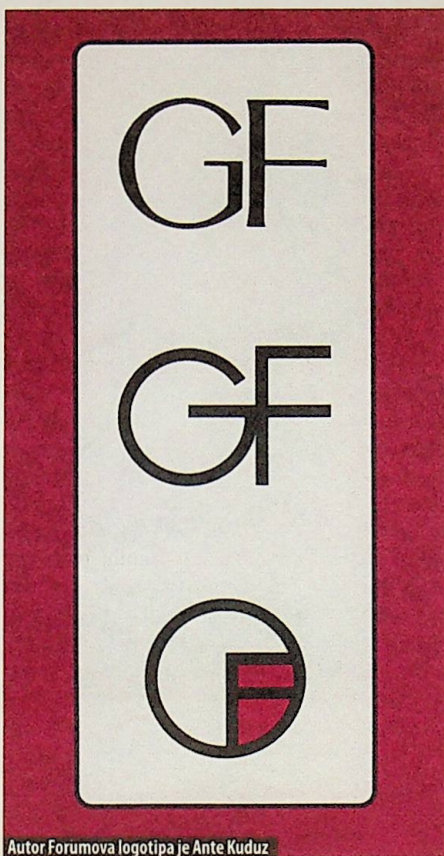

GALERIJA FORUM, ZAGREB, 2009.

Četrdeset godina Foruma

Svaki likovno osviješten Zagrepčanin, prolazeći Teslinom ulicom u najužem središtu grada, uvijek – makar i nesvjesno – podigne pogled na razvučeni crni transparent kako bi provjerio što se trenutno izlaže u Galeriji Forum. Zna se dogoditi da se pritom i neugodno iznenadi, pa čak i ogorči, ali ipak, u velikoj je većini slučajeva riječ o vrlo solidnim, nerijetko i izvrsnim izložbama. Uostalom, Forum je prošle godine navršio točno četrdeset godina postojanja, a kroz tako dugo razdoblje neprekidna djelovanja nemoguće je izbjeći i stanovite oscilacije. Četrdesetogodišnjica, dakle, doista je lijep jubilej, koji Forumu iznova potvrđuje status neupitne zagrebačke kulturne činjenice. Svjesna toga, uprava Kulturno informativnog centra, u sklopu kojega djeluje i Galerija, odlučila je tiskati publikaciju – kao podsjetnik starijima i izvor informacija mladima – s pedantno pobrojanim podacima što se sve od davne 1969. pa sve do današnjih dana moglo vidjeti u Forumu. Riječ je o relativno raskošnu izdanju sačinjeno od dva teksta, obilja fotodokumentacije te bibliografijom svih održanih izložbi. Milan Bešlić u svojem tekstu sažeto izvještava o povijesti galerije, njezinim voditeljima, programskoj koncepciji i poprtnim aktivnostima, dok ikusni Ive Šimat Banov o našem četrdesetogodišnjaku piše poetski i emotivno, promatrajući ga iz jedne posve osobne vizure. Fotografije su, kao i uvijek u takvim prilikama, dakako najzanimljivije. Na njima vidimo mnoge ljude koji nažalost više nisu među nama, mnogi su mladi i znatno vitkiji, svojevrsna su konstanta gužve na otvaranjima izložbi, a uvijek se pronade – Forum to voli – i pokojni političar. Fotografije umjetnika, kritičara i ostalih posjetitelja nadopunjene su reprodukcijama nekih od plakata odnosno naslovnica kataloga. Osobito je pohvalno da publikacija u potpunosti dokumentira i djelatnost danas već nepostojećeg Studija Galerije Forum, omanjeg izložbenog prostora što se nalazio u istoj zgradi iza ugla i koji je – u razdoblju od početka sedamdesetih pa sve do ukidanja 1994. – na izrazito vitalan i nepretenciozan način pružao pri-

Autor Forumova logotipa je Ante Kuduz

liku mladim umjetnicima. Rezultat su bile potentne i za tadašnju zagrebačku likovnu scenu izrazito osvježavajuće izložbe.

Forum je, eto, navršio četrdesetu obljetnicu postojanja, a zasigurno će dočekati i onu pedesetu. Nadajmo se kako će u međuvremenu biti dovoljno kvalitetnih izložbi za njezino dostojno obilježavanje.

VANJA BABIĆ

HRVATSKI FILMSKI LJETOPIS, GOD. 15 (2009), BR. 60, ZIMA 2009.

Ljetopis, za zimu pisan

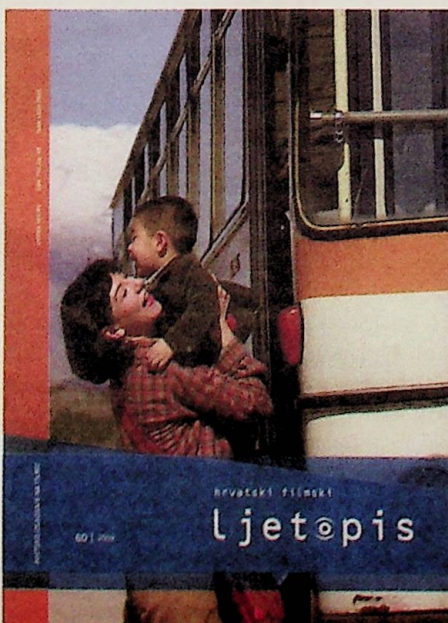
Zimsko izdanje Hrvatskoga filmskog ljetopisa na početku odaje dužnu počast Vedranu Šamanoviću, filmskom aktivistu, fotografu, direktoru fotografije, pedagogu i predavaču, scenaristu i autoru brojnih filmova, „tihom karizmatiku“, koji nas je napustio potkraj prošle godine.

Tema ovoga broja, *Poetsko izlaganje na filmu*, potaknuta je kolegijem širega određenja, *Poetsko izlaganje*, održanim 2008. na poslije diplomskome studiju književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i na filmu na zagrebačkom Filozofskom fakultetu. U svrhu „izdvajanja, upozorenja, odredbe i demonstracije pojma *poetskoga izlaganja*“ doneseni su tekstovi Hrvoja Turkovića *Pojam poetskog izlaganja*, Vanje Obradovića *Kako razumjeti eksperimentalni film – kognitivni pristup*, Nine Čalopek *Poetizacija u glazbenim videospotovima Michela Gondrya i Ilike Barišića* *Filmska poetizacija u videoigramama*.

Slijede studije koje tematiziraju unutarnje pristupe filmu, *Specifični problemi pri restauraciji filmskog djela Lucije Zore i Problem(i) podrazumijevanog pripovijedača Božice Bartolac*.

Savjesno su popraćeni i festivali: 5. Vukovar film festival (Janko Hejdl), 11. i 12. glazbeni 61.

Na kraju, gotovo kataloški bogat izbor recenzija novih filmova, što iz kinematografskog repertoara, što DVD izdanja, i knjiga te-

DVADESET GODINA OD PRVIH VIŠESTRANAČKIH INICIJATIVA

Porodajne muke hrvatskog višestranaja

Dnevne bilješke Ljubomira Antića

■ **Siječanj 1990.**

10. – Kasno navečer razgovarao s Božom. /.../ Misli da s Goldsteinom treba otvoreno razgovarati i reći mu da izvuče pouke iz ovoga što se dogodilo. Posjetio je Dražena na poslu. Budiša misli da bi se Goldstein trebao obratiti članstvu i preuzeti dio odgovornosti za nastalu situaciju. Ja pak mislim da se Goldstein ne može promijeniti te da će nastaviti improvizirati. /.../

11. – /.../ Navečer otišao u Dubravu, gdje su na tribini nastupali Božo, Dražen i Gotovac. Tri sata predavanja i razgovora, a da pozornost publike nije nimalo popustila. Pametna pitanja. Gotovac oduševljen, kaže: „Jeste li vidjeli publiku... normalni ljudi... takvi su vjerojatno i oni koji odlaze tudmanovcima, no oni ih izluđuju.“ /.../

Večeras se još moglo čuti: Tudmanovci pozvani na razgovor u policiju. Prokomentirao sam: „Diraju u osinje gnijezdo“. Dražen misli da će ih pokušati „zahvatiti“ u vezi s novcem. Zato je on protiv toga da uzmemo novac koji nam nudi Ljubo Sirc i Liberalna internacionala. Neka novac stoji na računu Slavka Gold., ali neka se ne koristi. Dražen i Božo misle da bi se Gold. trebao obratiti članstvu i reći da se neće kandidirati na sljedećoj Skupštini i time implicite priznati svoj velik dio odgovornosti za teško stanje u HSLS-u. Mislim da on to ni u kojem slučaju neće učiniti, a insistiranje na tome moglo bi dokrajčiti stranku. Treba mu svejedno to reći. Dražen će uzeti petnaest dana neplaćena dopusta te posjetiti ogranke i osnovati neke nove. Opet sam obrazlagao da naša kriza ne proizlazi iz isprepletanja nadležnosti, nego je riječ o krizi identiteta. Mi ne znamo javnosti reći zašto su se Budiša, Kovačević, Gotovac, Goldstein i Lerotić – svaki kao svojevrsna paradigma – našli upravo u našoj stranci. Kada nam to uspije i kada osmislimo pokoji efektni slogan, situacija će biti drukčija. U stranku kakva je sada teško se ulazi, a lako iz nje izlazi. A oni koji izlaze nemaju osjećaj da su nešto „izdali“. Koga ili što se izdaje kad se izlazi iz HSLS-a? /.../

13. - .../ Kasno navečer razgovarao s Majom u vezi s listom. Nametnula hladan ton razgovoru. Kaže da je dala ostavku i kao članica uredništva. Kada govori o stranci, kaže vi, pa pretpostavljam da je izašla i iz stranke. .../

14. – Nedjelja. /.../ Mnogo susreta. Predvečer zvao Škrabalo. Ovo mu je prvi razgovor o stranci nakon „loma“ u Cankarjevoj. On nije pribivao „finalu“ jer je izašao ranije s Babajom. Kaže da je potonji odlazeći na hodniku prokomentirao: „...i tako dođe kraj moje političke karijere...“. Jasno, ironično, kakav je već Babaja. I Škrabalo drži da bi Slavko morao izvući pouku. Očito je da mu nešto nedostaje da bi vodio stranku – nema autoriteta, karizme još manje.

15. - /.../ Nazvao Čička i pitao što uraditi s

šta spektakularno. Goldstein beživotan. (To se najbolje vidi prilikom rukovanja.) ./../ Gotovac umoran. Govori o „nekima“ u gradu koji vrlo ružno govore o vodstvu stranke, i to zbog stvari zbog kojih bi se mogli stidjeti i Zagreb i Hrvatska. Nije teško bilo prepoznati da je riječ o Slavkovu židovstvu. Ubrzo se o tome otvoreno govorilo. ./../

17. – Stigao Suarez. Nešto prije 4 poslijepodne pred Esplanadom se skupili Slavko, dva Vlade, Plančić, Fižulić i ja te krenuli na aerodrom. /.../ Nisam mogao na predviđenu večeru jer sam morao u Jurjevsku 39 na sastanak Koordinacije. Ništa novo. Ne vjerujem mnogo u „glave“ opozicije. Nacrt izjave napisali Puhovski i Budak. Kako je u izjavi stajala formulacija koja oduzima legitimitet Saboru, dao sam primjedbe: Ne može se oduzeti legitimitet Saboru. Treba ga kritizirati, a ne „ukinuti“. Ukidanje bi značilo potpunu paralizu života. Nijedan zakon ne bi mogao stupiti na snagu. Kako npr. bez Sabora donijeti Izborni zakon koji pripremamo? Puhovski kaže da Sabor treba pristati da izrađuje i donosi zakone u suradnji s alternativom. Okrugli stol! To je ipak nešto drugo. Čičak bio neobično miran. Trazio da se smanji napetost između opozicije i vlasti kao i unutar same opozicije. Ipak je tražio ukidanje „političke policije“. Netko je rekao da je ovih dana dosta udbaša poslano u mirovinu te da se uništavaju policijski arhivi.

Kući vozio Juricu, koji također stanuje na Jarunu. Zanima se o našem „raspadanju“. Kaže da razumije potrebu za liberalnom strankom u Hrvatskoj, ali ne i za HDS-om.

18. – U 10 sati *cocktail* za Suareza u Esplanadi. Tridesetak ljudi. Predavanje u Sedmici na Filozofskom. Ništa posebno.

Poslije 4 zvao me Slavko i zamolio da kažem Boži da večeras vodi sastanak u Martičevoju. Umoran je i zabrinut. Jutros mi se u Esplanadi tužio da ga je strah „gužvi“: strojovode štrajkuju, Slovenci prijetu da će bojkotirati Kongres Partije, borci prijetu... Božo mi je rekao da su jučer na tribini u Sesvetama (puna dvorana), gdje je nastupao s Budisom, iz publike tražili oružje i „Hrvatsku do Drine“.

Zajednički sastanak u Martičevoj bez kvooruma. Ipak radili. .../ Nemamo točnu evidenciju članstva, no možemo pretpostaviti da nas je oko dvije tisuće registriranih. Od tih mnogi i ne znaju da su učlanjeni jer su pristupnice potpisali na Trgu za vrijeme akcije „za Jelačića“ i ne znajući pravo što potpisuju. .../

Ne znam da li zbog podataka o članstvu ili nekih drugih razloga, poslije sastanka Budiša me pozvao na stranu i rekao: „Znaš, ja se neću kandidirati za predsjednika.“ Rekao sam da bi o tome trebali ipak u miru popričati. „Da, svakako“, odgovorio je.

20. – /.../ U 5 sati sastanak redakcije u Martićevoj. Dosta ljudi i prilično radno. Fižulić